

РЕЗЮМЕТА

на публикациите на гл. ас. д-р Божил Петров Христов,

представени за участие в конкурс за заемане на академична длъжност „доцент”

по професионално направление 2.1. Филология (Граматика и историческа лингвистика
– английски език),

обявен от СУ „Св. Климент Охридски” в ДВ, бр. 87, 19.10.2021 г.

I. Книги

1. Хабилитационен труд (монография)

Bozhil Hristov, 2020, *Grammaticalising the Perfect and Explanations of Language Change: Have- and Be-Perfects in the History and Structure of English and Bulgarian*, Brill's Studies in Historical Linguistics, Volume: 10, ISSN (print):978-90-04-41432-7, ISSN (online):978-90-04-41432-7, ISBN:978-90-04-41432-7, Brill, Leiden, 368pp.

This monograph investigates key aspects of the verbal systems of English and Bulgarian, highlighting similarities as well as crucial differences between them and seeking a unified approach. In **Chapter 1**, I introduce the topic and the subject matter, at the intersection of three broad subfields of linguistics: grammar (in the sense of morphology and syntax), the linguistic history of English and Bulgarian, and historical linguistics. **Chapter 2** addresses the theoretical preliminaries. It contains an overview of evolutionary models of language change, including some functionalist ideas associated with the same theoretical affiliation. Special attention is paid to central notions such as function and functional load, as well as the ‘invisible hand’ in language and teleological (i.e. purpose-driven) change, in the context of grammaticalisation and reanalysis. In **Chapter 3**, I trace the story of the perfect in English, including the competition between *be* and *have* in this domain, culminating in the ultimate disappearance of *be* as a viable perfect auxiliary for so-called ‘mutative’ intransitive verbs. **Chapter 4** deals with the Old English period in more detail. I examine the perfects in a selection of entries from the *Anglo-Saxon Chronicles*. My findings call into question earlier claims that cases of ambiguous expected zero morphology were responsible for reanalysis and the loss of agreement in the perfect, and possibly point to different rates at which the grammaticalisation of the passive and the perfect proceeded. Finally, this chapter also offers some corroborating evidence that the displacement of perfect *be* by *have* was already underway in Old English and might be at least in part due to contact with Old Norse. **Chapter 5** charts the further development of the perfect from Middle into Modern English based on a selection of texts. The developments in English are briefly compared to German in **Chapter 6** – despite its genetic affiliation with English and analogous functional pressures, German has taken a rather different course, preserving both types of perfect. I demonstrate that the disappearance of English *be*-perfects cannot be straightforwardly linked to the heavy functional load of *be* (as a copula as well as a perfect, passive and progressive auxiliary), or to

the avoidance of ambiguity (between perfect and passive), even though both of these functional explanations enjoy great popularity in the specialist literature. **Chapter 7** discusses the perfect in the history and structure of Bulgarian, which, unlike Old English, shows no comparable ambiguous morphological zero-exponence; and yet, similar loss of agreement and grammaticalisation/reanalysis are underway nevertheless. I also investigate the fairly recent (at least according to some) formation of a new *have*-perfect in Bulgarian, as well as in the closely related Macedonian, which has gone further in that innovative direction, pointing to possible areal diffusion of this grammatical innovation from the west to the east. Similarly to English, many earlier researchers have been tempted to come up with functional accounts for the appearance of the new Bulgarian *have*-perfect, which is now supposedly in competition with the established perfect with *be* – again allegedly due to functional overload. **Chapter 8** examines the perfect in a selection of mediaeval and early modern Bulgarian texts. Overall stability over long periods of time is what characterises both the English and the Bulgarian data, which undermines the functionalist accounts outlined above. Summarised in **Chapter 9**, my general conclusion regarding functional explanations is that, in English and Bulgarian alike, the grammaticalisation paths of *be* and *have* are more likely to have been steered by their non-specific meanings, which easily lend themselves to reanalysis and greater abstraction (instigated by contact or just everyday monolingual interaction), rather than by ambiguous marking or any perceived ‘functional needs’/‘preferences’ of the languages or their speakers.

В монографията се разглеждат основни аспекти от глаголните системи на английския и българския език, като се изтъкват приликите, но и важни разлики между двата езика и се търси единен подход. В **първа глава** се представя темата като пресечна точка между три клона на езикознанието, а именно: граматиката (в смисъл на морфология и синтаксис), езиковата история на английския и българския език, както и историческата лингвистика. Във **втора глава** се очертават теоретичните основи на изследването. Предлага се преглед на еволюционните модели на езикова промяна, включително и някои функционалистични постулати, свързани с разглежданите теоретически постановки. Специално внимание се обръща на ключови понятия като функция и функционален товар, както и „невидимата ръка“ в езика и телеологични (т.е. целенасочени) езикови промени, особено в контекста на граматикализация и реинтерпретация/преосмисляне. В **трета глава** се проследява историята на перфекта в английски с оглед на конкуренцията между спомагателните глаголи „съм“ и „имам“, довела до постепенното отмиране на „съм“ като пълноправен спомагателен глагол за образуване на перфект с непреходни глаголи за промяна на (место)положението или състоянието. В **четвърта глава** по-подробно се разглежда староанглийският период. Тук се спираме на перфекта в избрани откъси от *Англосаксонските хроники*. Резултатите от проведеното проучване поставят под съмнение широкоразпространените твърдения, че легитимните случаи на двусмислени нулеви морфологични окончания стават причина за преосмисляне на дадена конструкция като перфектна и последващото отпадане на съгласувателната морфология навсякъде в

подобни конструкции (дори и в такива без изконни нулеви окончания). Също така има основания да се открие различна степен на граматикализация на перфекта и пасива в староанглийския период. Накрая в главата се потвърждава, че изместването на перфекта със „съм“ от този с „имам“ е в ход още в староанглийски и може поне отчасти да се дължи на контакта му със старонордски. **Пета глава** проследява последващото развитие на перфекта през средноанглийски към новоанглийския период на базата на избрани представителни текстове. В **шеста глава** историческите процеси в английския език са накратко сравнени с тези в немски – въпреки близкото си родство с английския и сходните функционални предпоставки немският се развива по съвсем различен начин и запазва и двата вида перфектни образувания. В книгата се доказва, че изчезването на английския перфект със „съм“ не може безпроблемно да се свърже с прекомерния функционален товар на „съм“ (като глагол-връзка, както и спомагателен глагол за перфектни, пасивни и продължителни конструкции) или пък със съображения за избягване на многозначност и двусмислие (напр. между перфект и пасив), макар че тези функционални обяснения са изтъквани многократно в езиковедската литература. В **седма глава** се разглежда перфектът в историята и граматичния строеж на българския език, в който за разлика от староанглийски не се явяват аналогични нееднозначни нулеви окончания, макар и без тях да се наблюдава заляняване на съгласувателната морфология, както и граматикализация и синтактично преосмисляне. В полезрението попадат сравнително скорошни (поне според някои автори) новообразувани перфекти с „имам“ на българо-македонска езикова територия, като този иновативен процес е далеч по-напреднал в македонските говори, което свидетелства за евентуално ареално разпространение на въпросната граматическа иновация от запад на изток. Подобно на английски мнозина изследователи са се изкушавали да търсят функционални обяснения за появата на новия български/македонски перфект със спомагателен глагол „имам“, за който се предполага, че в момента се съревновава с отдавна установените перфекти със „съм“ – отново заради предполагаемо функционално претоварване на „съм“. В **осма глава** се предлага анализ на перфектните конструкции в избрани средновековни и ранни съвременни български произведения. Както английските, така и българските материали се характеризират с общо състояние на стабилност през дълги периоди, което опровергава описаните по-горе функционалистични хипотези. Обобщените в **девета глава** основни изводи относно функционалните обяснения са, че както в английски, така и в български протичането на граматикализация на „съм“ и „имам“ вероятно се е ръководило от неспецифичните им, размити значения, които лесно се поддават на по-нататъшно преосмисляне и по-високо ниво на абстракция (породени от езикови контакти или пък от всекидневно общуване в едоезична среда), а не от двусмислени морфологически маркери или пък евентуални „функционални нужди“ или „предпочитания“ на дадения език или неговите носители.

2. Публикувана книга на базата на защитен дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ или за присъждане на научна степен „доктор на науките“

Bozhil Hristov, 2021, *Agreement and Case Assignment in the Context of Nominal Coordination and Beyond: A Lexical-Functional Grammar Account*. София: Парадигма. ISBN:978-954-326-465-0. 346 стр.

The topic of this book is agreement and case assignment, with particular reference to conjoined noun phrases. **Chapter 1** provides an introduction and literature overview, **Chapter 2** focuses on the so-called concord and index features and the range of agreement patterns they can participate in, while **Chapter 3** then explores the factors affecting the choice of agreement pattern. **Chapter 4** is dedicated to ellipsis and closest-conjunct agreement, whereas **Chapter 5** goes beyond agreement in structures conjoined with *and*. In **Chapter 6**, I move away from agreement in order to investigate pronominal case assignment in English, summarising my conclusions in **Chapter 7**.

Thus, the initial chapters look at the different possibilities available in conjoined contexts, including agreement with the features of each individual conjunct, agreement with the features of only one conjunct, or agreement with features computed on the basis of those of the individual conjuncts but not necessarily possessed by them. I propose a way of handling all of these patterns with a single formal mechanism, later applying the same intuitions to the assignment (or non-assignment) of case values by a head to its dependents. Attempts are also made to explore in greater depth some of the factors that might influence the choice of alternative agreement configurations, as well as to extend the scope of my LFG-based model to non-conjoined environments where variable agreement occurs. Special emphasis is laid throughout on fluctuations in agreement, either because the controller has mismatched attributes or because the syntactic structure and/or the semantic interpretation allow variation. The final conclusion is that a modular approach to grammar of the LFG type is best placed to deal with the empirical facts. The complexities of the data call for bringing together purely morpho-syntactic, declensional information, syntactic hierarchy, order and constituency, coupled with semantics and pragmatics. The successful, appropriately regulated, interaction of these modules is shown to offer a satisfactory explanation which is difficult to obtain by exclusively relying on syntax or semantics alone. The book implements the formalisms of HPSG and LFG, additionally making use of descriptive and typological studies. The material comes mostly from English, Bulgarian and Serbian/Croatian, collected from the specialised literature, electronic corpora, including the Internet and other data bases, as well as questionnaires and interviews with native informants.

В настоящата книга се разглеждат съгласуването и падежното управление, като по-специално внимание се обръща на съюзно свързани съществителни имена. **Първа глава** се състои от увод и общ преглед на литературата. **Втора глава** се съсредоточава върху съгласувателните свойства конкорд и индекс, както и типовете съгласувателни конфигурации, в които те могат да участват, а в **трета глава** се проследяват факторите, които оказват влияние при избора на съответната съгласувателна конфигурация. В **четвърта глава** се обръща по-специално внимание на елипсата и съгласуването с най-близкия елемент на съюзно свързаното словосъчетание, а в **пета глава** се фокусираме върху конкорда и индекса извън рамките на съюзното свързване със съюза „и“. **Шеста глава** излиза извън границите на съгласуването и е посветена на падежното управление на английските местоимения. В **седма глава** се обобщават основните изводи от книгата.

И така в първите няколко глави се прави преглед на различните възможности, които съществуват при дадените обстоятелства, а именно съгласуване с всеки един съюзно свързан елемент, съгласуване само с един от съюзно свързаните компоненти или с общи характеристики на цялото словосъчетание, които са получени въз основа на тези на отделните му съставни части, без значение дали отделните съставни части ги притежават или не. Предлага се формален морфо-синтактичен механизъм, който обхваща всички гореизброени конфигурации, а в следващите глави същите принципи се прилагат и спрямо падежите, които дадена опора предоставя (или не предоставя) на зависимите си елементи. Освен това се правят опити да се достигне до по-задълбочено обяснение на някои от факторите, които влияят при избора на възможните съгласувателни конфигурации, както и да се разшири моделът, който се доусъвършенства и доразработва в книгата, за да обхване и езикови единици, които не са свързани със съюза „и“, но също допускат вариативност в съгласуването. Непрекъснато се обръща внимание на случаи с неустановено съгласуване, дължащо се на разминавания в свойствата на контролиращия съгласуването елемент или на вариативност, произтичаща от синтактичната структура и/или семантичната интерпретация. Основното заключение е, че подход към граматиката, който предвижда различни взаимнозависими модули, може най-добре да отрази езиковите факти. Високата степен на сложност на емпиричния материал предполага обединяване на чисто морфо-синтактичната, склонитбена информация, синтактичната йерархия, словоредата и групирането вътре в изречението, както и семантиката и прагматиката. Ефективното взаимодействие между тези модули, регламентирано със съответните ограничения, предлага задоволителни обяснения, които не биха били достижими, ако се разчита само на семантиката или синтаксиса. В книгата се използват постановки от Опорната фразова граматика (ОФГ/HPHG), формализмът на Лексикалната функционална граматика (ЛФГ/LFG), както и типологични и описателни изследвания. Материалът е от английски, български и сръбски/хърватски и е събран от публикувани специализирани източници, корпуси, вкл. Интернет, и други електронни бази данни, както и с помощта на анкети и събеседвания с носители на съответния език.

II. Глава от книга/монография

3. Bozhil Hristov, 2021, An LFG analysis of AANN constructions: ‘A staggering ten doctoral dissertations’. In: *Modular Design of Grammar*. Edited by I Wayan Arka, Ash Asudeh, and Tracy Holloway King, ISBN:9780192844842, Oxford University Press, Oxford, International

This chapter examines a construction consisting of the singular determiner ‘a’ followed by an adjective, a numeral, and a plural noun (abbreviated as AANN). Building on previous LFG analyses, I capture the syntactic structure and functional properties of this construction by assuming a standard NP analysis at constituent structure, coupled with concord and index agreement within the NP at functional structure. I propose that the numeral, which acts as a modifier, agrees with the plural morphological concord of the head noun, while the determiner proper (the article) is exceptionally allowed to agree with the N' constituent in terms of its singular index (which is more semantics-oriented). Thus, without altering the formal apparatus of LFG, this proposal has the advantage of explaining a number of previously unexplained contrasts and of being able to cover a wide range of related constructions.

В настоящата глава се разглежда конструкцията, съставена от неопределителен член ‘a’ в единствено число, последван от прилагателно, числително и съществително име в множествено число (накратко AANN = a + adjective + numeral + noun). Надграждайки предишни анализи в рамките на Лексикалната функционална граматика (ЛФГ), тук синтактичната структура и функционалните свойства на разглежданата конструкция се обясняват, като се възприема стандартен анализ на именната фраза (NP) на ниво конституентна структура, в съчетание с конкордно и индексно съгласуване в рамките на именната фраза на функционалното ниво. Защишава се становището, че числителното, което служи като определение/модификатор, се съгласува с морфологичния конкорд на съществителното-опора в мн.ч., докато за същинския определител/детерминатор (т.е. члена) по изключение се допуска съгласуване с номиналния конституент N' по отношение на по-семантично ориентираните съгласувателни свойства на индекса (в ед.ч.). По този начин, без да се променя съществуващият формален апарат на ЛФГ, се постига задоволително обяснение на редица необяснени досега граматически явления, като също така се покрива широк набор от сродни синтактични конструкции.

4. Bozhil Hristov, 2021, LFG and Slavic Languages. In: Dalrymple, Mary (ed.). *Handbook of Lexical Functional Grammar*, ISSN (online): 2366-3529, Language Science Press, Berlin, International

This chapter provides a survey of LFG work on Slavic languages. It briefly introduces some of the Slavic family's most salient grammatical properties, before outlining how they have been handled in the framework of LFG. The topics include lexical categories and their grammatical features, the morphology-syntax interface, agreement and government, clause structure and information packaging, passivisation, subjectless and impersonal constructions, copular clauses, clitics, negation, distance distributivity, anaphoric control, and coordination. LFG analyses are placed in a wider context, highlighting how they have enhanced our understanding of Slavic, as well as how Slavic has contributed to modifying the formalism of LFG. Throughout the text, parallels are drawn to English and its grammatical make-up, highlighting similarities as well as contrasts.

В тази глава се прави преглед на трудове върху славянски материал в рамките на Лексикалната функционална граматика (ЛФГ). Накратко се представят някои от най-характерните граматически особености на езиците от славянската група, след което се посочва как те са били разработвани в рамките на ЛФГ. Темите включват лексикалните класове и граматическите им свойства, взаимодействието между морфология и синтаксис, съгласуване и рекция/управление, структура на изречението и информационна структура, образуване на страдателен залог, безподложни и безлични конструкции, копулативни изречения, клитики, отрицание, дистрибутивни свойства, анафора и анафоричен контрол, както и съюзно свързване. Анализите в рамките на ЛФГ се разполагат в по-широк контекст, като се изтъква как те допринасят за по-добро разбиране на славянските езици, както и начините, по които славянският материал е допринесъл за промени и усъвършенстване на формалния апарат на ЛФГ. В цялото изложение се правят паралели с английския език и неговия граматически строеж, като се посочват съществени прилики и отлики.

III. Студии

5. Bozhil P. Hristov, Pronominal case assignment in English, *Journal of Linguistics*, vol:49, issue:3, 2013, pages:567-611, Ref, Scopus, Web of Science

Following a long tradition of research on English case, this paper first outlines the phenomenon of canonical and non-canonical case assignment to pronouns functioning as heads or dependents, and then discusses some previous treatments in order to illustrate the data, as well as to demonstrate that a unified account capable of capturing all the generalisations has up until now remained elusive. A purely phrase-structural explanation is sketched out and rejected, to be superseded by a model relying on the formalism of Lexical-Functional Grammar (LFG), which I argue successfully accounts for all the relevant syntactic patterns. The paper ends with a comparison between the present proposal and some earlier ideas in the literature. Finally, I briefly defend the claim that English pronouns still exhibit case distinctions.

Като продължение на многогодишна традиция в изследването на английската падежна система в студията първо се предлага очерк на каноничното и неканоничното падежно управление по отношение на местоимения, играещи роля на опорни или зависими елементи, след което се прави обзор на предишни анализи, за да се представи езиковият материал и за да се покаже, че към настоящия момент все още липсва единно обяснение, с което да се обхващат всички нужни обобщения и явления. Описва се и се отхвърля обяснение, почиващо изцяло на синтактичната структура и фразовата организация, като вместо него се търси теоретичен модел в рамките на Лексикалната функционална граматика (ЛФГ), за който авторът счита, че задоволително покрива всички релевантни синтактични конструкции. В края на студията се прави сравнение между настоящия анализ и по-ранни идеи, публикувани в специализираната езиковедска литература. Накрая накратко се защитава тезата, че английските местоимения все още разполагат с падежни облици.

6. Bozhil P. Hristov, 'The Atoms of Language. Review Article on Anna Kibort & Greville G. Corbett (eds.), *Features: Perspectives on a key notion in linguistics* (Oxford Linguistics), *Journal of Linguistics*, vol:51, issue:3, 2015, pages:644-676, Ref, Scopus, Web of Science

The first part of this article summarises and evaluates the contents of the book it builds on, attempting to do justice to the wealth of perspectives it offers. The book considers phonological, morphological, syntactic and semantic features from the vantage points of approaches as diverse as typology, computational linguistics and formal theories like Head-driven Phrase Structure Grammar (HPSG) and Minimalism. The second part of the article discusses several of the unifying threads that run through the volume, including the internal and cross-linguistic validity and correspondence of features, as well as the boundaries between morphology, syntax and semantics. I argue for a syntactic treatment of what has been referred to as periphrastic tense constructions in Bulgarian (including the future and the perfect), which I believe ensures greater language-internal and cross-linguistic consistency in proposing features and assigning their values. After briefly examining animacy in Bulgarian, I conclude that the operation and classification of features can make drawing boundaries between semantics and morphosyntax especially difficult. Finally, a case is made for treating tense as at least partly morphosyntactic in English, in contrast to prevalent current assumptions about the strictly morphosemantic nature of tense cross-linguistically.

В първата част на настоящата студия се прави обзор и оценка на съдържанието на сборника, върху който студията надгражда, като се открояват множеството перспективи, предложени в сборника. В сборника се разглеждат фонологични, морфологични, синтактични и семантични категории през призмата на различни подходи, като типологичния подход, компютърната лингвистика, както и формални теории като Опорната фразова граматика (ОФГ) и Минималистичната програма. Във втората част на студията се обсъждат няколко от обединяващите теми, които са вплетени в книгата, а именно вътрешноезиковата и междуезиковата валидност и съответствие между категориите, както и границите между морфологията, синтаксиса и семантиката. В студията се предлага синтактичен анализ на т.нар. описателни глаголни времена в българския език (като напр. бъдеще време или перфект/минало неопределено), с което според автора се постига по-голяма степен на вътрешноезикова и междуезикова последователност и адекватност при постановяването на категории и установяване на стойностите им. След кратък преглед на категорията одушевеност в българския език се достига до заключение, че функционирането и класификацията на езиковите категории особено затруднява прокарването на ясни граници между семантиката и морфосинтаксиса. Накрая в студията се защитава становището, че глаголното време трябва да се счита за поне отчасти морфосинтактична категория в английския език, за разлика от широкоприетите схващания относно морфосемантичната природа на времето като междуезиково понятие.

7. Bozhil P. Hristov, 2015, 'Morphosyntactic Adaptation of Recent English Loanwords in Bulgarian', *Съпоставително езикознание*, vol:40, issue:3, 2015, pages:90-122

This paper explores the morphosyntactic adaptation of the most recent English loanwords in Bulgarian based on a corpus of online articles published in 2014. It examines the gender and number adaptation of nouns, the extent to which adjectives are integrated, as well as the major categories of verbs. The study demonstrates that the mechanisms for nativising borrowings outlined in the specialist literature operate reasonably consistently and with relatively few exceptions. At the same time, we also come across some phenomena which have so far eluded the radar of linguists, thus remaining unrecorded for Bulgarian. For instance, some Anglicisms in the sample were formally assigned to the masculine gender, although they exclusively denote females without being dual-gender nouns. There were also signs of incipient derivational adaptation of such items. Adding plural suffixes to loanwords is well known to involve violations of typically Bulgarian patterns and alternations. In addition, we discover previously undescribed forms with zero plurals or with the productive English *-s* morpheme. This testifies to the current intensity of contact between the two languages. Following an increasingly familiar trend, the vast majority of adjectives were left indeclinable, instead of receiving Slavonic derivational suffixes which would have allowed them to agree with their head nouns. Despite the paucity of verbs in the corpus, they seem to exhibit the opposite tendency of being successfully accommodated to the Bulgarian aspectual system.

В настоящия труд се разглежда приспособяването на най-новите английски заемки към граматическата система на българския език въз основа на корпус от статии в електронни издания, публикувани през 2014 г. Обръща се внимание на адаптацията по род и число на съществителните, степента на интеграция на прилагателните, както и на глаголните категории. Изследването показва, че механизмите за одомашняване на чуждата лексика, отбелязани в езиковедската литература, се прилагат сравнително последователно и с няколко изключения. Същевременно се открояват и явления, някои от които не са споменавани досега. Засвидетелствани са форми с граматически мъжки род, които назовават единствено и само лица от женски пол, без да принадлежат към т.нар. общ род. Наблюдават се и наченки на последваща словообразователна адаптация. Когато към заемките се добавят окончания за множествено число, често се нарушават закономерностите, характерни за българския език, което е изтъквано многократно от редица учени. Освен това се появяват изненадващи неописвани досега форми с нулева флексия, както и с английската морфема *-s*. Това говори за особено засилен контакт между двата езика през изминалото десетилетие. При прилагателните господства все по-познатата тенденция да остават неизменяеми, вместо да получават славянски наставки и да се съгласуват със съществителното, към което се отнасят. Обратната тенденция е застъпена при малкия брой глаголи от събрания материал, които успешно се привеждат в съответствие с видовете опозиции на езика.

IV. Статии в научни списания

8. Божил Петров Христов, 2021, Проблеми при граматическата адаптация на нови заемки от английски език, *Български език*, Приложение, том:68, 2021, стр.:90-101, ISSN (print):0005-4283, ISSN (online):2603-3372

This paper examines the morphosyntactic adaptation of recent English loanwords to the grammatical system of Bulgarian. It builds on the conclusions in Hristov (2015) and outlines the latest trends in the accommodation of some problematic Anglicisms. Special attention is paid to the gender and number adaptation of nouns, the (in)declinability of adjectives, as well as the adoption of new verbs. The results demonstrate that the accommodation strategies discussed in the specialist literature are for the most part followed consistently although there are some exceptions too. In spite of the sizable number of imported adjectives which receive Slavonic derivational suffixes, a large number of newly borrowed adjectives remain indeclinable; there is also evidence for the blurring of the boundaries between adjective and noun modifiers – an expected new development in the ever growing tendency for foreign adjectives to remain uninflected in Bulgarian. The few borrowed verbs likewise take derivational suffixes and are thus successfully incorporated into the Bulgarian verbal system. At the same time, there are some surprising findings which suggest that processes rather untypical of Bulgarian might be underway. Nouns exclusively denoting females can be assigned a formal masculine gender, even without belonging to the so-called dual gender of epicene nouns – a highly unusual phenomenon. The material also turns up zero plural inflections, as well as plurals with English *-s*. The analysis highlights the competition between Bulgarian and foreign forms and structures, as well as the question whether those innovations have the potential to become more established in Bulgarian grammar.

В статията се разглеждат проблеми при морфосинтактичната адаптация на нови лексеми, заети от английски език, към граматичната система на българския език. Материалът надгражда и допълва заключенията, изложени в Христов (2015), и набелязва най-новите тенденции при приспособяването на някои проблематични англицизми. Ще се спрем на адаптацията по род и число на съществителните, (не)склоняемостта на прилагателните и приспособяването на глаголите. Резултатите показват, че принципите за одомашняване на чуждата лексика, очертани в специализираната литература, като цяло се спазват последователно, но не липсват и изключения. Макар и значителен брой прилагателни да получават славянски словообразователни наставки, голяма част от новозаетите прилагателни остават несклоняеми и дори може да се размият границите между прилагателно и съществително във функция на определение – закономерна нова стъпка в утвърдилата се вече тенденция към неизменяеми форми с чужд произход. Ограниченият брой глаголни заемки чрез словообразователни наставки също успешно се вписват в българската глаголна система, но същевременно се отчитат и неочаквани резултати, които свидетелстват за явления, нехарактерни за българския език. На съществителни,

назоваващи само лица от женски пол, е възможно да се припише формален мъжки род, без да са от т.нар. общ граматически род, което е крайно нетипично за езика ни. В събрания материал фигурират и нулеви окончания за множествено число, както и английското окончание *-s*. При анализа се обръща специално внимание на конкуренцията между домашните и чуждите форми и структури и на въпроса дали тези иновационни процеси биха имали потенциал да навлязат по-трайно в българската граматична система.

9. Божил Петров Христов, 2020, Ролята на прагматиката и контекста при развитието на перфектни конструкции със "съм" и "имам" в английски и български език, *Съпоставително езикознание*, vol:XLV, issue:4, 2020, pages:7-17

This paper discusses the development of perfect constructions with *be* and *have* in English and Bulgarian. Special attention is paid to the competition between *be* and *have* in English, resulting in the ultimate demise of *be* as a perfect auxiliary, as well as to the rise of new *have*-perfects in Bulgarian. Various functionalist hypotheses have been put forward in order to explain these processes. Upon closer examination, however, it emerges that functional load and the avoidance of ambiguity cannot provide a satisfactory account of the phenomena under investigation. Rather than being avoided, ambiguity is either resolved or it does not matter in context. It appears that earlier scholars might have put so much emphasis on such functional considerations due to a bias in favour of written language, where editing and clarity of expression are more important. If spontaneous spoken language is seen as primary, it becomes clear why the availability of more than one reading was not detrimental, but instead fostered the (re)emergence of cross-linguistically similar grammaticalised constructions, as well as their interchangeability, due to natural inferences in the course of communication, leading to bleaching and shifts of meaning/usage. Once the central role of pragmatics, including inference in context, is recognised (as is traditionally done in grammaticalisation studies), the phenomena receive a more plausible explanation.

В статията се разглежда развитието на перфектни конструкции със *съм* и *имам* в английски и български език. Специално внимание се обръща на конкуренцията им в английски, която води до отмирането на *съм* като спомагателен глагол за перфекта, както и на появата на перфект с *имам* в български. За тези явления многократно са търсени функционалистични подбуди, но при по-внимателно вглеждане се оказва, че функционалното претоварване и избягването на многозначността не предлагат задоволителни обяснения. Вместо да се избягва, многозначността или се сменя, или не влияе при дадения контекст. Редица учени са наблягали на функционалните съображения заради преимущественото разглеждане на писмения език, където редактирането и яснотата на изказа са по-важни. Ако обаче се приеме за основна спонтанната устна реч, става ясно защо наличието на повече от едно тълкуване не е нежелателно, а всъщност обуславя (цикличните) появи на сходни граматически конструкции в различните езици, както и взаимозаменяемостта им, заради естествени умозаклучения в хода на общуването, които неизбежно водят до избледняване и

промяна в значението/употребата. Ако се отчете водещата роля на прагматиката, вкл. умозаклученията в контекста (както традиционно се прави при изследването на граматикализацията), въпросните явления получават по-правдоподобна обосновка.

10. Vozhil P. Hristov, 2014, 'Ellipsis and Closest-Conjunct Agreement', *Съпоставително езикознание*, vol:39, issue:1, 2014, pages:20-35

This article examines two conflicting views on agreement with the closest controller in a coordinate phrase. It has often been assumed that agreement with one of several conjoined nouns should be derived via the underlying repetition of the adjectival or verbal target beside each controller, followed by the subsequent deletion or ellipsis of the identical items, whereas resolved agreement with features of the coordination as a whole presupposes an underlying coupling of the controllers which involves no ellipsis or deletion procedures. Claims that reciprocal targets like 'embrace' are incompatible with single-conjunct agreement have previously been argued to support the ellipsis hypothesis. However, the evidence adduced here demonstrates that there are targets which agree with the nearest conjunct, but at the same time they cannot be reconciled with an ellipsis scenario due to pragmatic, semantic or syntactic contradictions. An alternative account of the facts will be put forward, relying on constraints imposed by individual targets on the controllers they can be satisfied with. This lexicalist approach is preferable because it takes meaning on board and works equally well for conjoined and non-conjoined environments.

В настоящата статия се разглеждат две противоречащи си хипотези, отнасящи се до съгласуването със съюзно свързани съществителни имена. Често се приема, че съгласуване само с една от няколко главни части предполага, че зависимото прилагателно име или глагол се повтаря и се съединява с всяко съществително на някакво по-абстрактно ниво на анализ, като впоследствие повтарящите се елементи биват изтривани или изпускани, докато съгласуването с цялата съюзно свързана фраза се осъществява с „истински споени” съществителни, без да се налага повтаряне и следователно елипса на съгласуващия се елемент. В подкрепа на тази хипотеза многократно са привеждани наблюдения, че реципрочни лексикални единици като например „прегърнат/-и” са несъвместими с частично съгласуване в условията на съюзно свързване. Обаче представеният в настоящия труд езиков материал показва, че съществуват елементи, които граматично копират само най-близкото съществително, но същевременно няма как това да е станало в резултат от каквото и да било изпускане, предимно заради прагматични, семантични или чисто синтактични съображения. Освен това се предлага и алтернатива на горепосочената теория, като за алтернативното обяснение се разчита на ограничения, които всяка отделна съгласуваща се словоформа налага на лексемите, към които би могла да се отнася. Подобен лексикален подход се ползва с определени преимущества, най-вече защото взема предвид немаловажната семантична информация и може да се прилага еднакво успешно както в контекст на съюзно свързване, така и извън него.

V. Статии в сборник (на конференция и др.)

11. Божил Петров Христов, 2018, Глаголни и именни употреби на междуметия и частици в съвременния разговорен български език, *Езикът отблизо. Сборник в чест на Христо Стаменов*, редактор: Мира Ковачева, издателство: Университетско издателство "Св. Климент Охридски", 2018, стр.:194-205

This paper examines verbal and (predicative) adjectival uses of some (borrowed) particles and interjections in Bulgarian, including *ela* 'come', *xajde* 'come on', *mersi* 'thanks' and *čao* 'bye'. I consider the properties which allow them to be reinterpreted as predicates, drawing parallels to so called ideophones and also noting certain morphological and syntactic restrictions on their predicative behaviour. I point out that it is relatively unusual, though by no means unheard of, to transfer words from minor into major lexical classes (the opposite of what happens in typical instances of grammaticalisation). I further stress the consequences of the processes under investigation for the paradigms which may incorporate the interjections or particles thus reanalysed. Such is the case with *ela(te)*, which has functioned as a legitimate member of the paradigm of native *dojda* 'come' for a long time. Reference is also made to similar processes observed in English.

В настоящата статия се разглеждат глаголни и именни употреби (като част от съставно именно сказуемо) на междуметията и частиците *ела*, *хайде*, *мерси* и *чао*. Анализират се свойствата им, които им позволяват да се преосмислят като сказуемо, правят се паралели с т.нар. идеофони и се отбелязват някои морфологични и синтактични ограничения, свързани с въпросните предикативни употреби. Макар и да не е нечувано, по принцип не е обичайно да се прехвърлят думи от второстепенни в основни (попълнозначни) класове (обратното на наблюдаваното при случаи на граматикализация). Набляга се и на последствията от тези процеси за парадигмите, в които се приемат така преосмислените междуметия или частици (какъвто е случаят с *ела(те)*, отдавна функциониращо като пълноправен член в парадигмата на *дойда*). Търсят се и сходства с явления, които се наблюдават в английския език.

12. Bozhil P. Hristov, Mira Kovatcheva, 2017, 'Old Paradigms in the Modern Age: Teaching Early English in 21st-century Bulgaria', *New Paradigms in English Studies: Language, Linguistics, Literature and Culture in Higher Education*, editors: Slavova, Emilia, Bozhil Hristov, Jonathan McCreedy, Rositsa Ishpekova, Alexandra Glavanakova, Nelly Yakimova and Angel Igov, Publisher: Sofia University Press, 2017, pages:101-115, International

This paper aims to trace the shift in focus between the way the history of English, including Old, Middle and Early Modern English, used to be taught at Bulgarian universities, and the way it is currently taught in view of the changing conditions and the new challenges posed by globalisation and the information age. Although some may disparage this discipline as old-fashioned, irrelevant or divorced from this new reality, it is argued that in fact it could not be more relevant to the experience of modern students. In addition to offering indispensable knowledge for anyone who wants to be a highly-trained professional explaining and working with the language, it also develops 'timeless' skills which have always been of use. In particular, the paper presents how a tailor-made teaching methodology and philosophy can foster transferable skills that equip students with handy strategies and approaches and give them a competitive edge in the information age. The focus is on promoting analytical thinking both 'within' and 'out of' the box, efficient problem-solving strategies, as well as critical assessment of data in a 'sea of information'. All of these skills are extremely valuable in the 21st century, so old paradigms can certainly be profitably put to new uses.

В статията се цели да се проследят промените в начина, по който в българските университети се е преподавала историята на английския език, включително старо- и средноанглийски, както и ранен новоанглийски, в сравнение с настоящите методи на преподаване в контекста на променящата се конюнктура и новите предизвикателства, пред които ни изправят глобализацията и ерата на информацията. Макар че според някои предразсъдъци тази дисциплина би могла да се определи като старомодна, безполезна и ненужна във въпросната нова реалност, в статията се защитава становището, че всъщност подобна дисциплина е от съществено значение и полза за съвременните студенти. Освен че предлага незаменими основополагащи познания за всеки, който би желал да е висококвалифициран специалист по езика, тя също така развива „универсални“ способности, които винаги ще бъдат от полза. В частност, в статията се посочва как специално разработената методология и философия на преподаване биха могли да насърчат умения, които са приложими и в други сфери и изграждат у студентите полезни навици и добри практики, като по този начин ги правят изключително конкурентноспособни в информационната ера. Набляга се на развиването на аналитично мислене във и извън стереотипните модели, стратегии за успешно разрешаване на проблеми, както и критична оценка и пресяване на данни в истинско „море от информация“. Всички тези умения са изключително ценни и през XXI в., така че старите парадигми определено с успех могат да бъдат използвани и занапред.

13. Bozhil P. Hristov, 2013, 'Defacing Agreement'., Proceedings of the '13 LFG Conference, Publisher: CSLI, 2013

This paper contributes to the debate over the number of features needed in order to offer an adequate analysis of agreement. Traditional grammar and some recent proposals, notably by Alsina and Arsenijević (2012a, b, c), operate with two types – what is conventionally referred to as syntactic versus semantic agreement. Adopting Wechsler and Zlatić's (2000: 800, 2003, 2012) model, which envisages a division into three types of agreement (two syntactic ones, in addition to a separate, purely semantic feature), this paper argues that we need such a tripartition, because without it we cannot account for the facts in languages like Serbian/Croatian, English and Bulgarian.

В статията се взема отношение по дебата относно броя на съгласувателните категории, които са нужни за адекватно описание на явлениято съгласуване. В традиционната граматика, както и в някои скорошни постановки, включително тези на Алсина и Арсениевич (2012 а, б, в), се борава с два вида съгласуване – обичайно наричани синтактично и семантично съгласуване или съгласуване по форма и по смисъл. В настоящия труд се възприема моделът на Векслер и Златич (2000: 800, 2003, 2012), според който съгласуването се подразделя на три вида: два синтактични в допълнение към отделни, чисто семантични свойства. Прави се и детайлна обосновка за нуждата от подобна тридялба, защото без нея не може да се обясни наличният материал от езици като сръбски/хърватски, английски и български.